

www.ketab.ir

میزان شناخت قرآن

سرشناسه: جوادی املی، عبدالله، ۱۳۱۲
 عنوان ویدئو: قرآن میزان شناخت قرآن مؤلف: آیت الله جوادی املی: تحقیق و تنظیم: احسان ابراهیمی
 مشخصات نشر: قم: اسراء، ۱۳۹۳
 شابک: ۹۴ ۷ ۸۷۳۹ ۹۶۴ ۹۷۸
 ناشر: دفتر نشر موسی بر اساس اطلاعات قم
 موضوع: قرآن بررسی و شناخت
 موضوع: تفاسیر: شیعه - قرن ۱۴
 رده بندی کنگره: ۴۱۳۹۳ ق ۹۵ ج ۳ BP ۶۵
 رده بندی دبی: ۲۹۷ ۱۵
 شماره کاتالوگ: ۳۶۲ ۱۵۵

- کتاب: قرآن میزان شناخت قرآن
- مؤلف: آیت الله جوادی املی (دام ظلّه العالی)
- تحقیق و تنظیم: احسان ابراهیمی
- ناظرین و ارزیابان علمی: حجج اسلام آقایان علی مدبر اسلامی، قاسم جعفرزاده
- ناشر: مرکز نشر اسراء
- حروف نگاری و صفحه آرایی: پژوهشگاه علوم و حیاتی معارج
- چاپخانه: مرکز چاپ اسراء
- نوبت چاپ: هفتم
- سال نشر: زمستان ۱۳۹۳ هـ. ش
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۹۴-۷
- تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۷۰۰۰ ریال

همه حقوق طبع محفوظ است

آدرس: قم، بوار ۷۵ متری عمار اسر، تیس جنبان قدوسی، نشان سن المی علوم و حیاتی اسر

تلفن: ۳۷۷۶۵۳۵۶ - ۳۷۷۶۵۳۵۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰ ۱۱۸۲

پست الکترونیک: nashr@esraprint.com

<http://nashr.esra.ir>

فهرست موضوعات

پیش‌نوشتار..... ۱۱

فصل یکم. شناخت‌نامه قرآن در قرآن

نوشتار یکم. قرآن در لغت و اصطلاح..... ۱۷

نوشتار دوم. وحیانیت و نزول قرآن..... ۲۱

۱. وحیانیت قرآن..... ۲۱

أ. مفهوم لغوی وحی..... ۲۲

ب. معنای قرآنی وحی..... ۲۳

ج. اقسام وحی الهی..... ۲۷

یکم. وحی مستقیم و بی‌واسطه..... ۲۸

دوم. وحی از پشت حجاب..... ۲۹

سوم. وحی با فرستادن پیک..... ۳۰

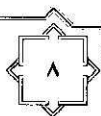
فهرست موضوعات

- د. حقانیت وحی قرآنی ۳۱
۲. مبدأ نزول قرآن ۳۶
- آ. قیومیت و ربوبیت الهی ۳۷
- ب. تعلیم و کرامت الهی ۳۹
- ج. رحمت و برکت الهی ۴۰
- د. عزت و علو و علم و حکمت الهی ۴۱
۳. چگونگی نزول قرآن ۴۴
- أ. تجلی قرآن و فرود از سنخ آویختن ۴۵
- ب. نزول دفعی و تدریجی قرآن ۴۸
- نوشتار سوم. مراتب و درجات قرآن ۵۵

فصل دوم. اوصاف عام و ویژگی‌های خاص قرآن در قرآن

- درآمد ۶۳
- نوشتار یکم. اوصاف عام قرآن ۶۵
۱. کتاب ۶۵
۲. فرقان ۶۷
۳. ذکر ۷۰
۴. مُصَدِّق ۷۳
۵. حق ۷۵

۶. نور ۷۹
۷. قول ثقیل ۸۱
- نوشتار دوم. ویژگی‌های خاص قرآن ۸۵
۱. هیبت و تسلط قرآن بر دیگر کتب آسمانی ۸۵
۲. جامعیت قرآن ۹۲
۳. دیدگاه‌ها درباره جامعیت دین و قرآن ۹۲
- یکم. جامعیت حداقلی دین ۹۳
- دوم. جامعیت حداکثری دین (انحصار نقلی) ۹۵
- سوم. جامعیت دین در هدایت به سعادت همه‌جانبه ۹۶
- ب. ادله جامعیت قرآن ۹۷
- یکم. رسالت هدایتگری قرآن ۹۷
- دوم. تبیان بودن قرآن ۹۹
- سوم. وجود همه چیز در قرآن مبین ۱۰۳
- چهارم. فروگذار نشدن هیچ چیز در قرآن ۱۰۴
- ج. عرصه‌های جامعیت قرآن ۱۱۰
- یکم. رهنمودهای فرازمانی و فرامکانی ۱۱۱
- دوم. جامع‌نگری در بیان معارف ۱۱۳
- سوم. فراگیری همه ابعاد وجودی انسان ۱۱۵
- چهارم. جامعیت نسبت به همه کتب پیشین و پسین ۱۱۷

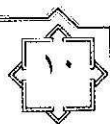

۳. جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۱۹
- ا. چیستی جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۱۹
- ب. بسترها و زمینه‌های جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۲۰
- یکم. جهانی بودن زبان قرآن ۱۲۱
- دوم. هماهنگی قرآن با آموزه‌های عقلی ۱۳۰
- سوم. جامع‌نگری همه‌سویه قرآن ۱۳۵
- ج. ادله جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۴۱
- یکم. عمومیت دعوت و هدایت قرآن کریم ۱۴۱
- دوم. رسالت فرازمانی و فرا مکانی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ۱۴۴
- سوم. خاتمیت دین اسلام ۱۴۸
- د. شبهات جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۵۱
- یکم. عربی بودن زبان قرآن و اختصاص آن به عرب‌ها ۱۵۲
- دوم. ناسازگاری نسخ با جاودانگی قرآن ۱۵۸
- سوم. منافات تولی و تبیی با جهانی بودن اسلام ۱۶۳

فصل سوم. رسالت‌های قرآن در حوزه هدایتگری

- درآمد ۱۶۹
- نوشتار یکم. شکوفایی و رشد عقل ۱۷۵
۱. چیستی عقل و واژگان همگون آن ۱۷۶

۲. اقسام عقل ۱۸۱
۳. حقیقت و جایگاه عقل از منظر دین ۱۸۲
۴. پیوند دین و عقل ۱۸۵
۵. رسالت قرآن در معرفت افزایی ۱۹۰
۶. تأیید و شکوفایی عقل در پرتو وحی ۱۹۳
- آ. تأیید عقل ۱۹۴
- ب. راهنمایی و شکوفایی عقل ۱۹۵
۷. راهکارهای رشد و شکوفایی عقل از منظر قرآن ۱۹۹
- أ. پیروی از آموزه‌های وحیانی و تعالیم انبیا و اولیای الهی ۲۰۱
- ب. علم و آگاهی ۲۰۶
- ج. تفکر و تدبیر ۲۱۰
- نوشتار دوم. اعتلا و ارتقای فرهنگی ۲۱۴
۱. چیستی فرهنگ ۲۱۵
۲. ضرورت فرهنگ و ارتقای حیات اجتماعی ۲۱۸
۳. اهمیت فرهنگ اسلامی ۲۲۲
۴. رسالت قرآن در توسعه و اعتلای فرهنگی ۲۲۶
۵. عوامل شکوفایی و اعتلای فرهنگی از منظر قرآن ۲۳۱
- أ. پیروی از قوانین الهی ۲۳۲
- ب. حکومت و رهبری صالح ۲۳۴

- ج. آزادی اجتماعی ۲۳۸
- د. امنیت جامعه ۲۴۱
- هـ. عدالت گستری ۲۴۲
- و. برقراری نظم و وحدت در جامعه ۲۴۶

فصل چهارم

سوالات مسابقه مکاتبه‌ای جشنواره ملی ملکوت سال ۱۳۹۳

www.ketab.ir

پیش‌نوشتار

پروردگار عالم، سراسر جهان امکان را به زیبایی آفرید و آن را نشانه جمال خویش در پهنه آفرینش قرار داد؛ ولی درخصوص آفرینش انسان، با عنایتی خاص، هر دو دست جمال و جلال خود را به در آورد و او را مظهر همه اسمای جمالی و جلالی خویش قرار داد.

برای پرورش انسان، بهترین علم و برجسته‌ترین مکتب لازم است، از این رو خدای والا او را به جست‌وجوی بهترین سخن تشویق کرد و فرمود: به بندگان من مژده بده! همان کسانی که گفتار را می‌شنوند؛ آنگاه از بهترین آن پیروی می‌کنند، آنان کسانی هستند که خداوند هدایتشان کرده است و آنان همان خردمندان‌اند: ﴿فَبَشِّرْ عِبَادَ * الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾^۱.

همچنین، بهترین سخن را کلام کسی دانست که در عقیده و خلق و عمل، موحد و دعوت کننده به سوی خدا باشد، از این رو فرمود: چه کسی خوش گفتارتر است از آن کس که دعوت به سوی خدا می‌کند و عمل صالح انجام می‌دهد: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا﴾^۱، چون اگر سخن از جان موحد مایه نگیرد، در دل شتونده پایه نمی‌یابد و قهراً با جمال ویژه انسانی سازگار نبوده و رخت بر می‌بندد.

بر این اساس، خدای حکیم، قرآن کریم را بهترین سخن معرفی کرده و می‌فرماید: خدای سبحان، بهترین سخن را نازل کرد؛ کتابی که آیاتش به هم مربوط است: ﴿اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَبِّهًا﴾^۲. کلام الهی، بهترین سخن‌ها و رهنمود آن نیز محکم‌ترین رهنمودهاست، از این رو خدای سبحان فرمود: قرآن، انسان را به استوارترین آیین، هدایت می‌کند: ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾^۳. قرآن کریم نه تنها اعوجاجی ندارد، بلکه هرگز انحراف‌پذیر نبوده و هرگونه کجی و ناراستی از حریم او به دور است، پس اگر انسان از این بهترین سخن پیروی کند، حکیمی فرزانه می‌شود و از هدایت

۱. سوره فصلت، آیه ۳۳.

۲. سوره زمر، آیه ۲۳.

۳. سوره اسراء، آیه ۹.

تکوینی مخصوص (هدایت پاداشی) سهمی می‌برد که ثمره آن، پیمودن راه سلامت و رسیدن به مقصدی است که از گزند اندوه و هراس درون و آسیب بیرون مصون است.^۱

خدای سبحان، متکلم قرآن و نازل کننده آن و نیز معلم حقیقی کتاب خود است، از این رو قرآن را از هر موجود دیگری، بهتر می‌شناسد و در تعریف او شایسته‌تر از هر صاحب نظر دیگری است. سزاوار بودن ذات اقدس الهی در معرفی کتاب خود، قابل سنجش با صلاحیت دیگران نیست، زیرا آنان یا قرآن‌شناس نیستند و یا آن را در پرتو معرفی خداوند شناخته و می‌شناسند. بنابراین، برجسته‌ترین تعریف از قرآن، همانا تعریفی است که خداوند درباره این کتاب عظیم آسمانی نموده است.^۲

قرآن‌شناسان، در شرح و وصف و تبیین و تمجید این کتاب ارجمند الهی، سخن بسیار گفته‌اند؛ لیکن هیچ یک به واقعیت و روشنی تعریفی نیست که خود قرآن از خویش ارائه می‌دهد. آیات متعددی در قرآن مجید، به ماهیت این کلام الهی، چگونگی نزول و تکرار اوصاف و ویژگی‌ها و رسالت قرآن پرداخته است.

در این کتاب، با بهره‌مندی از رهنمودهای وحیانی، نخست مباحثی کلی درباره حقیقت قرآن و نزول آن بیان می‌گردد، سپس به بررسی

۱. سرچشمه اندیشه، ج ۱، ص ۴۷۰.

۲. همان، ص ۱۲.

آیاتی پرداخته می‌شود که بیانگر اوصاف عام و نیز ویژگی‌های خاص این کلام الهی هستند. در فصل پایانی نیز، دو رسالت عمده قرآن در حوزه هدایت انسان؛ یعنی شکوفایی عقل و ارتقا و اعتلای فرهنگی، بیان می‌گردد.

www.ketab.ir